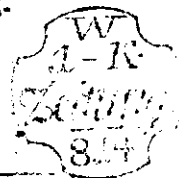

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken, Februárius 4-ik napján, 1814-dik esztendőben.

A' tsatározó mezőkről.

Az Austriai Cs. K. seregeknek *Szavoyába* lett bémenetelekkor ilyen Proklama-
tzió intéztetett a' lakosokhoz: —

Áljatok - fell fogjatok fegyvert! eljött az ideje, hogy azon jármat elvessetek, melyet egy ditsősségszomjúhozó despota vetett vala nyakatokba. *Német ország, Hollandia*, majd egész Európa visszanyer-
ték függetlenségeket, melyhez minden nemzetnek igaz jussa van. A' ti rövid ideig tartó, de nemes lelkűséggel való és hat-
hatós iparkodástok vissza adja *Szavoyának* a' maga Királyát, az ő nemzetek között való rangját, a' békességet és boldogságot. Nints nagyobb ditsőség, mint a' Vallásért, a' Fejedelemtért és a' Hazáért fegyvert fog-
ni. *Szavoyának* régi fegyveresei! sere-
geljetekek ismét öszsze Királyotoknak zászló-
ja alatt; tsatóljátok azokhoz a' szövetséges seregekhez magatokat, a' kik segísége-
kre ide sietnek. *Szavoya'* katonái! akár-
mellyek legyenek azok az országok, és akár kik azok a' Fejedelmek, kiknek eddig szol-
gáltatok, most térjetekek vissza hazátokba, a' melly így kiált hozzátok: Ide siessetekek a' hazátok' veszedelméből és ditsőségéből való ösztözásra! Vitéz ifiak, kik nem akar-
tatok a' háborúba menni azon országoknak elpusztítására, mellyeknek lakosaik most a' ti szabadítóitokká lettekek; mostanában

tsatóljátok hozzánk magatokat; most nem egy ember ditsősségszomjúzásáért kell a' halállal, éhséggel, és minden egyéb insé-
gekkel küszködni; a' ti hívattatástok, Ki-
rályotoknak szolgálni, és hazátokat védel-
mezni. Tehát *Szavoyaiak!* éljen a' *Szavoyai Király!* —

„Költ *Thononban* Jan. 14-dikén 1814-
ben. —“ *Baró Simbschen*, Cs. K. Komendáns

F. M. Hertzeg Schwartzenberg ilyen tábori parantsolatot botsátott Jan. 8-dikán a' vezérlése alatt lévő armadához: —

„Seregeinknek a' Frantzia határokra lett bényomúlások' alkalmatosságával kin-
datott hirdetésekhez és tábori parantsola-
tokhoz képest szükségesnek találok az ár-
mada' részeinek Komendánsait még egy-
szer arra emlékeztetni, hogy az alattok lé-
vő Regimentek, Batalionok és tsapatok Komendánsaiknak eleikbe adják, hogy ők a' katonaságnak a' lakosok eránt való rend és fenytéktartásra, mértékletességre, és betsületes magokviseletre, különösen pe-
dig arra nézve, hogy a' seregek az élés-
házaknak laistromjok szerént meghatároz-
tatva lévő portziókon kívül semmit ne kí-
vánjanak, számadással tartoznak. —

„Annak a' szövetséges armadák' fe-
nyíték- és rendtartása eránt való bizodalom-
nak, mellyel az öszsze szövetkezett Hatal-
masságok a' magok nyilatkozatásai és

hirdetéseik által a' Frantzia nemzetnek óltalmat és megkíméltetést ígértek, tökéletesen meg kell felelnünk, és a' seregeknek magokviselete által egészen meg kell valóságosítanunk azt az össze szövetkezett Hatalmasságoktól közönséges módon tett ígéretet, hogy a' hadakozás nem a' Frantzia nemzet ellen, hanem a' békeségnek megszerezethetése végett folytatatik. Nem csak megbizonyított vitézséggel, hanem példás fenyítéktartással is meg kell szereznünk az ármádánaka' mostani és jövődő világ' bámúlását. —

„Ezen parantsolatnak minden reményem ellen megtörténendő általléptetése azzal a' kegyenséggel megbüntettetem, mellyel az ármáda' jó hírének tartozom: ellenben az ármádának sinormértékű, 's a' Frantzia országi lakosoknak meginttetésekre közönségesen kihirdettetik, hogy mind azok a' polgárok vagy parasztok, a' kik fegyveres kézzel találtak, 's a' kik leg alább ruházatjuk által meg nem mutathatják, hogy az ellenséges ármáda' soraiba tartozzanak, megfogattatván, a' Tsapat-kommandánsok által azonnal hadi ítélszék eleibe állítatnak, és megkegyelmezés nélkül halállal büntettetnek meg. —

„Azok a' helységek, mellyekben ármádánk a' föld'népétől való ellentállásra találunk, elrettentő példaadás végett tűz által semmivé tétetnek. —

„F. Marschall Hertzeg
Schwartzenberg.

Rendkívül való Biztos Szenátor *Ségürnek* egy megbántó Proklamatiojára, mellyet ő *Troyesben* közönségesé tétett; részünkről ilyen nyilatkoztatás jött-ki feleletül: —

„Az az Országlószék kívánja-e a' békeséget, ily sok népek' esdeklésének tárgyát, az Európát ily sokáig vesztegető 's ötlet kétségbeesésre juttató inségeknek megszünetését; a' melly Országlószék leg megbántóbb rágalmozásokkal telyes írásokat terjesztet-el? Mi némű bosszankodással

kell mostanában olvasnunk *Ségür* úrnak beszédét, melyben éppen olyan hamis mint megbántó környülállásokkal 's bőséges szavakkal mérészi erőssíteni, hogy a' szövetségesek két millió Frankokból álló adóvetettek *Basilea* városára. —

„Mitsoda bizodalmat gerjeszthet-fel maga eránt az az Országlószék, melly nem szégyenli a' hivatalszerent való tudósítást ily goromba hazugságok által megmotskolni? A' Szövetséges ármádák a' hol általmentek, egyebet sohol nem kívántak, csak békeséget és barátságot. Ezt az adót minden szívek ajánlva megadták nékiek; csak ezt kívánják ők magoknak, 's ezt ajánlják részekről is minden népeknek.“

Az itt következő Proklamatio is a' F. Marschall Hertzeg Schwartzenberg' fő hádi szállásáról adattatott-ki! —

„Frantziák! ne engedjétek magatokat rágalmozó hirdetések által el tsábítatni, mellyeket a' rossz gondolkozású emberek szélesztének-el. Tekintsétek úgy az összeszövetkezett seregeket, mint az emberiség' barátjait, a' kik csak a' békeség' ellenségeit tartják a' magok ellenségeinek. Atyáitok, barátitok, rokonaitok, és fiaitok; a' kik fogságban aggódnak, össze tsatolják a' mi óhajásainkal a' magok esdekléseiket a' békeségért, melynek leg első jó teteménye leszen, hogy ők hazájokba vissza térhetnek.“

A' *Bertini* újságok egy levelet adtak-ki, melyről azt jegyzik-meg, hogy azt a' *Glogaau* várat bezárva tartó Pruszszus sereg' vezére Oberster Báro *Blankenstein* bizonyu általa feltaláltatott rakétákhoz alkalmaztatva kányatta-bé a' várba, hogy az őrző sereg megtalálván és felszedvén, olvashassa. A' levél az őrző sereg Komendánsához van intézve: —

„*Nodlau* Jan. 5-dikén. Generalis Úr! ne várja az Úr, hogy én az úrtól e' hónap' 1-ső napján hozzám intézve írásra olyan hangon feleljek, miut a' van írva; mint

az úr jól jegyzi-meg, nem vagyok jártas az e'félében, nem is kívánok olyan jártas lenni, mint az úr. A' betsület regulájáról beszéll az úr: akár mely részre hajlás nélkül való's tsendes elméjű emberre reá bízom, ítélje-meg, hogy melyikünk hágtá által ezen regulákat. Gen. Heister Nov. 30-dikán és Dec. 2-dikán, én pedig Dec. 5-dikén meghívtuk az Urat, hogy a' Német, Horvát, Spanyol, és Hollandus katonákat, mint már a' mi szövetségeseinket, más Fr. Generálisoknak és magának az Ur Császárnának példajok szerint, botsássa-el; 's mi-nekutánna kívánságunkat megtagadta volna az úr, mi azt adtuk tudtára az Urnak, hogy eszközt fogunk találni ezen szövetségeseink', kik még egyedül tartóztatják fegyveinket, szemeiknek fel nyitvatásokra. Jól tudja az úr, hogy a' Statusok politikája fegyvereik' szerentsés vagy szerentsétlen állapotjától van felfüggesztetve. Nem el-botsátottuk - é mi az 1806-dik esztendőben a' Szakszóniai seregeket, a' Jénai réánk nézve szerentsétlen ütközet után a' mi armádánktól, hogy az urak' Országlószékek erőszakos parantsolatjára ellenünk szolgáljanak? Tegyen az úr össze hasonlítás! Az úr nekünk azt felelte, hogy esmer minden hadi ravaszságot. —

„Azt erőssiti az úr, hogy mi képtelen meséket költünk: holott az urak hirdetik - ki minden 8-dik nap, hogy a' győzedelmes Frantzia armáda megérkező felben van: mi ellenben tsak együgyűen mondjuk, hogy az összeszövetkezett armádák már mindenütt által mentek a' Rénuson. Egyikünknek már most nem lehet nem igazat nem mondani. De könnyű meg mutatni, hogy melyik költi a' meséket. Választás-son - ki az Ur az őrző sereg által négy személyeket, és én megígérem, hogy passusi adok nekik az elütazásra és visszajövetel-re, hogy önnön szemeik által győzhessék-meg magokat a' dolgok' állapotja, 's az önnön Országlószékektől kiadatott rende-ések felől. Hanem, ha ezt az igazságos

javallást el nem fogadja a' Generális úr, ezen esetben az úr maga ítélje-meg, hogy melyikünk hántsa-meg a' betsület' regula-it, és ha a' mi szövetségeseinket még most is ki nem botsátja az úr a' várból, legyen bizonyos az úr a' felől, hogy mint ellenségeit, úgy fogja őket ott benn tartani. Telyes tisztelettel vagyok, 's a' többi.“

Az az armáda, melly eddig *Magdeburgot* vitta, elment onnét az *Albis'* alsó részére, 's helyébe azok a' seregek szállottak *Magdeburg* alá, a' mellyek *Torgaut* és *Wittenbergát* megvették. Az őrző sereg azonban majd minden nap ki-üt a' *Magdeburgi* erősségekből eleséért. de mind annyiszor céljának elérése nélkül kergettetik vissza. E'mellett mindennapi munkája még, hogy az *Albis* vizén és a' várat körülvevő árkokban találtató jeget töri.

A' F. Marschall Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi szállásáról *Langresből* ilyen hadi tudósítások indultak Januárius 26-dikán: —,

„Az ellenséget a' *Chaumont* és *Bar-sür-Aube* között lévő úton, a' hol óa' *M. Mortier* vezérlése alatt, a' régi testőrző seregekkel, sok Linea-Regementekkel és gyzúzókkal megfészkelte vala: magát; hogy a' *Bar-sür-Aubénél* lévő kemény tanyát védelmezze, a' *Würtembergi* Koronahertzeg és F. T. M. Gróf *Gyalay*, öszszetsátolt erővel Jan. 24-dikén megtámadták, őtet nagy veszttel a' maga állásából elkergették, melly után a' maga *Bar-sür-Aubénél* lévő fekvését is még azon éjjel odá hagyta, és *Chalons*'s *Troyes* felé vontá vissza magát. F. T. M. Gróf *Gyalay* a' következő napon elfoglalta *Bar-sür-Aubét*. —

A' F. M. *Blücher* hadi szállása Jan. 24-dikén *Gondrecourtban* állott; Orosz Generalmajor Hertzeg *Scherbatow* elkergette az ellenséget *Lignyből*, a' hol az esett

tudtokra a' szövetségeseknek, hogy a' *Neufchateli* Hertzeg Jan. 22-dikén Párisból oda jött volt, ott *Ney* és *Victor* Marschallokkal tanácsot tartott, 's azután ismét visszautazott Párisba. Tanácskozásokban, mint mondják, abba egyeztek meg, hogy Marschal *Victor* mind addig megtartani iparkodjék *Ligny*t és *Bar-le-Ducot*, míg az új testőrzőkből álló sereg *Antwerpiából* oda megérkezik, a' mit Jan. 26-dikaig lehetett lehetségesnek tartani. —

A' *Hessen-Homburgi* örökös Princz Jan. 19-dikén elfoglalta *Dijon* városát. Oberstlajtnant *Gróf Thurn* ezen város és *Langres* között *Oisy* tályán 25 muníziós szekereket, mellyek *Metz* felé mentek, elfogott, a' kíséző seregeket részszerént összevagdalta, részszerént elfogta; a' *Bourgignon* felé menő úton is elvettek a' szövetségesek feles eleség szállítványt az ellenségétől.

A' *Frankfurtumi* újság szerént *Jülichből* egy kiütést próbáltak volt a' Frantziák tenni, de 700 holtakból, sebesekből és hadi foglyokból álló veszteséssel verettek oda vissza.

Lüttichbe Jan. 18-dikán mentek be az első Orosz seregek.

Dordrechtből így írtak Jan. 15-dikén a' Prusszus és Anglus seregeknek a' Frantziákkal Jan. 11-dikén *West-Veselnél* történt verekedésekről: — „Izen Frantziá seregek 20,000 emberből, nagyobbára új *Couscriptusokból* állottak. *G. Decain* vezérelte őket. A' verekedés sokáig tartott és vakmerő volt; mind két részről sok emberbe került: de még is több a' Frantziáknak; a' Prusszus lovasság fordította a' szövetségesek' részire a' győzedelmet; csak sebes Frantziát 2 ezeret vártak *Bredába*; 8 százan elfogattak 14 ágyúkkal együtt. A' verekedés után több seregek indultak meg a' Hollándiai örökös Princzel együtt részszerént *Bréda*, részszerént pedig egyesesen a' szövetségesek' lögere felé. Izen tsatározó mezőről a' verekedés után *Antwer-*

pia előtt állapotok meg a' Frantziák, hanem 13-dikban vagy 14-dikben (a' napot nem egy formán írják a' tudósítók) itt ismét megtámadtattak 's megverettettek. Az ólta *Antwerpiát* megszállották 's *Brüsszelt* is fenyegetni kezdték a' szövetséges seregek. — (Erről a' két rendbéli verekedésről sokat írnak a' közönséges levelek: mi el várjuk az ezekről nem soká megérkezendő hivatalszerént való tudósításokat).

Kielben a' Svétziai Koronaörökös fő hadi szállásán ilyen hivatal szerént való tudósítást hirdettek ki Jan. 17-dikén: —

„A' békesség *Dánia*, *Svétzia*, és *Anglia* között Jan. 14-dikén (éjjel, reggel felé) aláíratott, a' melly örvendetes tárgyra nézve tegnap, vasárnap, Istentisztelettel való háláadó innep tartattatott, ágyúdurrogással és *Te Deum laudamusal*. Az *Alkú* elküldetett megerősítetés végett a' *Dánus Királyhoz*; szerdán (19-dikben) várattatik vissza. Az egész szövetséges árnáda meg fog már most innét háladék nélkül indulni a' *Rénus* felé. —

„Már most nem uralkodik többé az északi külömbkülömb népek között sem hasonlóság sem irigykedés. Ők általlatták, hogy össze vagynak tsatoltatva a' közönséges haszon által. Hasonló és pedig a' legnemesebb célra magokat egymással össze tsatolván, szegítségül fognak lenni a' száraz-Európa' szabadságának 's a' Fejedelmek' és nemzetek' függetlenségének vissza szerzésében. —

„Az északi népek nem nézik a' Frantziákat úgy mint ellenségeiket, csak azt esmerik a' magok ellenségeknak lenni, a' ki mindent elkövetett, hogy az ő egymásközött való egyesüléseket megakadályoztathassa, és a' ki, a' mit nem lehet elégször említenünk, minden népeket járom alá hajtani, 's őket minnyájokat a' magok hazájoktól megfosztani iparkodott.“

Egy levélben így írnak *Kiel* városá-

ből Jan. 19-dikén: — „A' Dánus Király a' békeséges alkunak minden pontjait ratifikálta. A' seregek egyszerre mind útnak indúlnek haladék nélkül. Gróf *Woronczow* Blankensee, Gróf *Walmoden* Ortenburg, a' Svétziai fő vezér Botzenburg mellett mennek által az *Albison*. Ma nagy bált ad itt a' Svétziai Koronabörökös, 's holnap útnak indúl innét a' fő hadi szállás.“

A' Párisi Monitörben hadi tudósítások jöttek ki, a' mellyek Jan. 10-dikéig szöllanak. A' kik a' mi újságainkban csak a' Jan. 20-dikéig történt dolgokat is olvasták, szemlélhetik, mennyit változtak 10-diktől fogva 20-dikig a' dolgok, és hogy hány helyeken voltak még jelen az ellenséges seregek, a' hol a' Monitör szerint még 10-dikben jelen lenni mondattak: —

„A' Hertzeg Schwartzenberg' armádája (ezek a' Monitör' szavai) el akarta fegyveres kézzel foglalni *Hünningent*; az ellenség vissza veretett; a' vár Komendánsa megnyitotta a' vizkapukat, és az ostromlók közül sokan a' vízbe fulladtak. Az ólta félbe szakasztotta az ellenség réánk való útéseit, 's az ostromlást bészárassá változtatta által. A' *Befortot* ostromló ellenséges sereg hasonlóképpen tselekedett, minekutánna a' város ellen néhány haszon nélkül való próbatételeket tett, a' mellyek néki dragába kerültek. Egy más ellenséges tsapat *Besanszonak* fogott, a' hol öszszetsapott Gen. *Merulattal*. Könnyű tsoportjait minden felé kiterjesztette; 1200 emberei *Genevában*, 800 emberei *Langle-Saulnierben*, 600 emberei *Dobében* állottak. —

„A' mi közönséges hadi plánumunk szerint a' Bellúnói Hertzeg [*Victor*] által ment a' *Vogesis* hegyeken, és *Bicarratban* (Raon és Lunéville között) szállott meg. A' Moskwai Hertzeg [*Ney*] *Nancyban* van (völt) fő hadi szállásával; Gen.

Dauvignau az *Epinalon* túl lévő utakat tartja (tartotta) elfoglalva. —

„Az ellenség követte a' Bellúnói Hertzeget. Egy 1500 emberekből álló ellenséges könnyű tsapat *Rambervillierbe* ment való bé. Gen. *Briche* útnak indította egyik lovas brigadáját; Oberster *Hofmeyer* Jan. 9-dikén egy Dragonyos Regementel a' város megett az Epinali útra került, míg az alatt Gen. *Montèlegier* egyenesen hément a' városba. Az 1500 emberekből álló ellenséges lovasság minden pontokon elszélesztetett; bizonyos távolságra ismét lineát akart formálni, de körülkerítettett, sorai keresztül törettetek, megfutamtattak, és két órányira kergettettek; számos elesteket hagytak a' tsatázó mezön, a' többek között egy Kozák Oberstert és egy Májort is. *Lacodamine* úr a' Gen. *Briche* osztályának Stábvezére megkülömböztette magát; két Kozákot ölt és többeket sebesített meg. Gen. *Segur*, a' tisztességből szolgáló testőrző sereg' egyik Brigadérosa, hasznát vette a' kedvező szempillantatnak 's éppen akkor támadott meg egy Kozák Regementet, midőn a' *Savernei* szoros úton által jött; sokat megölt belőlle, és foglyokat is tsinált. Jan. 9-dikén a' Stéziai ellenséges armádának előljárótsapatja, *Maintz*-mellől, mellyet körülkerített vala, *Saarlouis* mellett megjelenvén néhány haubitzgolyóbisokat vett-bé oda: hanem kiűtött réu az őrző sereg, és két órányi meszszeségre kergette onnét. —

„Egy ellenséges Svadron *Befort* mellől 9-dikben *Langresnél* megmutatván magát, a' nemzeti testőrző seregek kedvé erezkedett az ellentállásra 's elkötelte magában hogy a' várost védelmezni fogja. Az ellenség felkérlette a' várost; a' kapú az evégre bójövő ellenséges tisztnek megnyittatott, melynek alkalmatosságával az ellenséges Svadron a' hadi törvényekkel ellenkezőleg oda vágatott, hogy a' város-

ba erőszakkal bérontson: de tűz adatván a' kapunál réá; azonnal megfordúlt, elfutott, és néhány holtakat hagyott maga után, kik között egy Kapitány is találtatott. A' Hadnagy, ki a' város' felkérésére béhótsátatott vala, fogságra tétetett. Ez a' történet nagy bétsületére szolgál ezen városnak. *Fouré*; a' kapun álló tiszt, a' Betsület-Legio' Ritterévé nevezetett. A' következő napon, 10-dikben, 1800 válogatott emberrel érkezett-meg Gen. *Chouárd* Langres városába, 's 11 vagy 12 napok alatt nagy' számú seregnek kellett (volna) megérkezni oda. Bajos lenne leírni azt az *enthusiasmust*, mellyel a' város' lakosi a' Gen. *Chouard*' seregét fogadták."

B é t s.

Felsőleges Urunk Jan. 22-dikén *Basileát* oda hagyván, első éjjel *Montbelliardban* hált, a' honnét 23-dikben *Weseulig* folytatta útját; 24-dikben *Fay-Billotban* hált, a' honnét 25-dikben reggel *Langresbe* érkezett, és a' Polgármesteri udvarba szállott-bé. Útjában mindenütszerentséltető köszöntéssel és tisztelettel fogadtatott ő Cs. K. Felsőlege az összesereglett néptől és az előljáróktól. Mindenütt a' békességet való esdeklés és kiáltás harsogtak a' levegőben az ő Felsőge' érkezésével. —

Jan. 23-dikén az Austriai külső dolgokra ügyelő Minister Hertzeg *Mettternich* 's Angliai-Statustitoknok Lord *Kastlereagh* is azon egy napon oda hagyták *Basileát*, és 25-dikben mind ketten megérkeztek *Langresbe*. —

A' Hertzeg *Schwarzenberg* fő hadi szállása 26-dikben *Chaumontba* tétetett által *Langresből*.

Egyes Tudósítások.

Berlinből: — Orosz Császárné ő Felsőge 's idősb testvére, Bádeni Hertzegasszony, felsőleges méltóságokhoz való tisztelettel fogadtattak Berliinen való általütázás-

sok' alkalmazosságával. A' város két éjjel volt megvilágosítatva legfényesebb módon. A' Szakszóniai Király és leánya is, kik még mind Berlinben tartózkodnak, látogatására mentek Császárné ő Felsőge'nek, 's ő Felsőge is vissza adta ezen látogatást. Jan 25-dikén estve szándékozott Császárné ő Felsőge *Weimar* felé tovább indólni, a' hol hasonló fényes pompával várattatott; 44 személyek az úti kísérői.

A' *Bourg-en-Bresse* béli lakosok, melly város *Lyontól* 15 mértföldnyire az Aine Departamentomában esik, a' hol a' Gróf *Babna* fő hadi szállása 14-dikben volt, ellene állottak a' szövetséges seregeknek; még a' vár alatt is folyt a' verekedés. Bémenvén oda Gróf *Babna* 14-dikben, azonnal ilyen Proklamatiót adott-ki: —

„A' ti városotok' lakosai a' szövetséges seregek ellen fegyvert fogni, és nekik a' vár' falai alatt ellentállani mérészeltek. A' városból elfutni kéntelenítettvén, ezt szabad tettésünkre hagyták. Neveik tudva vannak előttem. Tudjátok a' hadi törvényeket; tezésem szerént bánhattam volna életetekkel és javaitokkal: hanem minden bosszúállás eránt siket lévén, oly mértékletességgel megkíméltem a' várost, a' melly megbánásra indíthatja rossz tselekedeteikért a' lakosokat. —

„Nagy bámúlással hallom, hogy a' rossz indulatúak olyan hírt terjesztettek-el, hogy én a' várost felgyújtattam volna. Térjetez vissza könnyűhívők falaitok közé; tsendességet, rendet, és egy előreváloképpen felállított kormányzókat találtok itt. A' város lakosit hívom bizonyosággul, a' kik látták, melly nagy lelkűséggel felbeszakasztattam azt a' verekedést, melly a' városnak igen veszedelmes lehetett volna. Így viselik magokat a' szövetséges seregek; ez a' mértékletes tselekedet győzzön-meg benneteket a' felől, melly lelkiesméreatesen telyesítik ők a' magok Fejedelmeiknek Proklamatióikat.“

„Gróf *Babna*."